

28. April 2023

A szőlőtermesztés alkalmassá válik az éghajlatváltozásra

Melegebb telek, forró és száraz nyarak, helyi heves esőzések: a borászoknak is meg kell küzdeniük az éghajlatváltozás kihívásaival. Az enyhe tél utáni korábbi rügyfakadás például a késői fagy veszélyét hordozza magában, amely jelentős károkat okozhat a szőlőben. A hosszú száraz időszakok alatt gyakrabban kerülnek szárazságstressz alá, ami többek között kevesebb bogyót eredményez. A heves esőzések kimoshatják a talajt, és az összességében enyhébb éghajlat kedvez az új kártevők bevándorlásának.

A nemzetközi LIFE VineAdapt projekt célja, hogy gyakorlati ismeretekkel szolgáljon a szőlőtermesztés éghajlatváltozásra való alkalmassá tételéhez. A biológiai sokféleség növelése és a szőlőültetvények kezelésének kiigazítása kulcsfontosságú ehhez. A projektben nyolc gyakorlati és kutatási partner egyesítette erőit Németországból, Franciaországból, Ausztriából és Magyarországról. A projektet a LIFE európai környezetvédelmi program és a szász-anhalti gazdasági, idegenforgalmi, mezőgazdasági és erdészeti minisztérium társfinanszírozza. Koordináló partnerként a Landgesellschaft Sachsen-Anhalt mbH működik közre.

A projekt időközi eredményeit nemrégiben egy nemzetközi workshopon mutatták be Szász-Anhaltban. Emellett neves szakértők tartottak különböző előadásokat a fenntartható szőlőtermesztésről. Ezen kívül a bortermelők és a borászati szövetségek, tudományos intézmények és hatóságok képviselői végül ajánlásokat dolgoztak ki az éghajlathoz alkalmazkodó szőlőtermesztésre vonatkozóan.

A szőlőültetvények biológiai sokféleségének növelése, valamint a talaj- és vízmegtartás javítása érdekében a LIFE VineAdapt projekt keretében 44 szőlőültetvényben helyhez igazodó vadnövénykeverékeket vetettek. Kimutatták, hogy a növényi sokféleség jelentősen nagyobb volt ezekben a szőlőültetvényekben. Több katicabogár és pók, amelyek elpusztítják a kártevőket, valamint több vadméh is megjelent. Más kutatási projektek is megállapították, hogy az állandó növénytakaró kisebb talajerózióhoz és nagyobb vadméh-diverzitáshoz vezet, amit Dr. Silvia Winter, a bécsi Természeti Erőforrások és Alkalmazott Élettudományok Egyetemének munkatársa is megerősített.

A LIFE VineAdapt projekt a növényvédő szerek elkerülésére szolgáló különböző módszereket is tesztel, például a pelargon és az ecetsav használatát, valamint az aljnövényzet mechanikai kezelését. A mechanikus kezelés bizonyult a leghatékonyabb és leggazdaságosabb megoldásnak. A savas kezelés túl drága volt, és túl gyakran kellett alkalmazni. Johannes Kiefer, egy Eichstetten am Kaiserstuhl-i borászati tulajdonosa elmagyarázta, hogyan működhet a szőlőtermesztés növényvédő szerek nélkül. Többek között a robusztus szőlőfajták, az úgynevezett piwik termesztésére, a szőlősorok zöldítésére és a természetes anyagokkal, például algákkal történő növényerősítésre támaszkodik.

Emellett az erőforrás-hatékony trágyázás témája is fontos szerepet játszott. A LIFE VineAdapt projektben különböző trágyázási módszereket hasonlítottak össze, mint például a föld feletti ásványi trágyázás, a föld alatti ásványi trágyázás és a juhgyapjú pellettel történő szerves trágyázás. Eddig azonban nem mutattak ki jelentős különbségeket a különböző módszerek között a termés hozam, a szőlő életerejére stb. tekintetében. További vizsgálatokra van szükség. Dr. Maximilian Tafel, a Geisenheimer Alkalmazott Tudományok Egyeteméről kifejtette, hogy a szőlősgazdák elkötelezettek a biodiverzitás növelése mellett a szőlőültetvényben, mivel fontos számukra az egészséges szőlő. Ennek előfeltétele az egészséges talaj, ezért érdemes meghatározni a legkevésbé intenzív trágyázási módszert.

A LIFE VineAdapt projekt a föld feletti és a föld alatti öntözést is összehasonlítja. Megállapították, hogy az öntözésnek nincs hatása a növényi diverzitásra, a növényösszetételre és a vadméhek számarányára. A virágos növények borítása azonban alacsonyabb volt, ezért az öntözött szőlőültetvényekben kevesebb pók, darázs és katicabogár, azaz fontos kártevőirtó volt. Dr. Daniel Heßdörfer, a Bajor Szőlészeti és Kertészeti Állami Intézet munkatársa előadásában hangsúlyozta, hogy kutatási projektjeiben a mérsékelt öntözés bizonyult a legjobb megoldásnak, és hogy az erőforrás-kímélő öntözés még mindig a leghatékonyabb módszer az aszálystressz csökkentésére. Különösen a meredek lejtőkön történő szőlőtermesztés már csak korlátozott mértékben lehetséges öntözés nélkül.

Végül a LIFE VineAdapt projekt célja a szőlőültetvény mint ökoszisztéma által nyújtott szolgáltatások, például a szőlőtermelés és a szén-dioxid-tárolás értékelése. Prof. Dr. Markus Meyer, az Anhalti Alkalmazott Tudományok Egyetemének munkatársa előadásában azt javasolta, hogy a különböző ökoszisztéma-szolgáltatásokat nem külön-külön, hanem együttesen kell vizsgálni.

Frederik Klodt, a freiburgi Állami Szőlészeti Intézet munkatársa egy érdekes lehetőséget mutatott be a szőlőterület kettős hasznának elérésére. A fotovoltaika a bor felett egy újabb bevételi forrást jelenthetne a szőlősgazdák számára, de ez eddig csak támogatások segítségével gazdaságilag életképes. Az első kísérleti parcellákon nem találtak negatív hatást a rovarokra, madarakra és emlősökre. A mikroklíma, valamint a talaj és a vízvisszatartás még javult is.

További információkért és a workshop prezentációinak letöltéséhez:
<https://www.life-vineadapt.eu/hu/hirek>

Képünkhöz: A Bad Kösen-i Landesweingut Kloster Pforta szőlőbirtokon tartott műhelymunka második részének résztvevői által kidolgozott ajánlások a klímához alkalmazkodó szőlőtermesztéshez. (Fotó: Weinreiter/LGSA)